

Socialnämnden

Socialdepartementet

S2019/00088/SOF

Yttrande – Betänkande av LSS-utredningen SOU 2018:88

Dnr SN20/104

1.1 Inledning

Ekerö kommun har tillställts möjlighet att yttra sig över SOU 2018:88 (LSS-utredningen). Nedan följer Ekerö kommuns synpunkter över betänkandet. Yttrandet följer betänkandets disposition.

1.2 Sammanfattning

Ekerö kommun vill till en början framhålla att kommunen haft vissa svårigheter att bedöma vissa av utredningens förslag då det i remisskrivelsen anges en mängd undantag från utredningens förslag vilka kommunerna uppmanas bortse ifrån.

Sammanfattningsvis instämmer Ekerö kommun med en stor del av förslagen som föreslås i utredningen, men motsätter sig även vissa av förslagen. Ekerö kommun ställer sig positiv till de tre nya insatser som föreslås införas i LSS, däremot efterfrågar vi förtydliganden bland annat gällande vad insatserna ska omfatta och hur gränsdragningar gentemot andra verksamhetsområden ska göras. Vidare motsätter sig Ekerö kommun förslaget om att kommunerna fullt ut ska finansiera statens kostnader för assistansersättning för dem som beviljas upp till 20 assistanstimmar per vecka i genomsnitt. Sammantaget innebär utredningens förslag att kommunernas kostnader beräknas öka med cirka 360 miljoner kronor per år, samtidigt som statens kostnader minskar med runt 590 miljoner kronor varje år. Ekerö kommun anser emellertid att beräkningen vad gäller de ökade kostnaderna för kommunerna är i underkant.

1.3 Synpunkter

Kapitel 5 – Bostaden

5.3.6 Insatsen personlig service och boendestöd föreslås införas som en ny insats i LSS

Ekerö kommun ställer sig positiv till att insatsen *personlig service och boendestöd* föreslås införas som ny insats i LSS.

Ekerö kommun anser emellertid att det av utredningen tydligare bör framgå hur *stöd vid föräldraskap* enligt den nya insatsen förhåller sig till individ- och familjeomsorgens ansvar och uppdrag. Ekerö kommun efterfrågar därför en tydligare definition av vad stöd vid föräldraskap innebär samt hur gränsdragningen gentemot individ- och familjeomsorgens uppdrag ska göras.

Vidare motsätter sig Ekerö kommun förslaget om att den som bor i en bostad med särskild service, beträffande gruppboende och serviceboende, ska ha rätt till insatsen personlig service och boendestöd i den utsträckning behovet inte tillgodoses genom stöd i bostaden. I gruppboende och serviceboende ingår idag fast bemanning och omsorg för att tillgodose individens hela behov av stöd. Vi ser en risk med att den nya insatsen endast kommer att tillgodose samma behov som idag redan täcks av insatserna gruppboende och serviceboende. Möjligheten att bevilja olika insatser för att täcka samma behov skulle för många kommuner innebära ökade kostnader. Vi ser också en risk med att förslaget för den enskilde skulle innebära ett ökat antal olika personer som ger omsorg och stöd.

Ekerö kommun ställer sig dock positiv till att *ledsagning* föreslås ingå i den nya insatsen personlig service och boendestöd. Härvid vill Ekerö kommun dock belysa att ledsagning även idag till viss del ingår i insatsen boendestöd.

Kapitel 6 – Barn och familjer

6.3.6 Insatsen avlösarservice i hemmet ska benämnas avlösarservice

Ekerö kommun håller med om utredningens förslag gällande att avlösarservice i hemmet ska benämnas avlösarservice. Vi instämmer med bedömningen att benämningen avlösarservice bidrar till en ökad flexibilitet i insatsen, vilket ytterligare möjliggör för anhöriga att koppla av eller utföra aktiviteter med syskon.

Kapitel 7 – Gemenskap

7.3.5 Om den enskilde samtycker ska stöd i form av biträde av kontaktperson kunna ske genom en gruppaktivitet

Ekerö kommun ställer sig bakom förslaget i utredningen om att stöd i form av biträde av kontaktperson ska kunna ske genom en gruppaktivitet i de fall den enskilde samtycker till

det. Vi bedömer att många av de personer som beviljats insatsen kontaktperson skulle kunna ha ett stort utbyte av varandra. Därtill anser vi att en gruppaktivitet också kan bidra till att träna på att möta andra personer. Då utbudet av kontaktpersoner idag är relativt begränsat anser vi även att möjligheten till gruppaktivitet är fördelaktig då en kontaktperson kan vara knuten till flera brukare.

Kapitel 8 – Sysselsättning

8.2.6 Den enskilde ska inom ramen för insatsen daglig verksamhet ha rätt till en inledande kartläggning för att fastställa hur den bäst kan anpassas och utformas utifrån de individuella behoven

Ekerö kommun ställer sig positiv till utredningens förslag om att en person som beviljas insatsen daglig verksamhet ska ha rätt att få en individuell kartläggning. Ekerö kommun instämmer även i utredningens förslag om att det ska göras en ny utredning om daglig verksamhet och däri särskilt förhållandet mellan daglig verksamhet samt arbete och studier. Ekerö kommun är av uppfattningen att det krävs en översyn kring hur målgruppen inom daglig verksamhet lättare kan komma ut i arbete och studier, då vi bland annat ser ett behov av möjliggörande för Arbetsförmedlingen att ta ansvar i ett tidigare skede än idag.

Kapitel 10 – Personligt utformat stöd i det dagliga livet

10.4.11 Stöd för andra personliga behov

Ekerö kommun ställer sig positiv till att beredskap inte längre ska vara en del av den personliga assistansen, utan att sådant stöd kan ske på annat sätt, exempelvis genom hemtjänst.

10.4.14 Insatsen förebyggande pedagogiskt stöd föreslås införas som ny insats i LSS

Ekerö kommun anser att förslaget till den nya insatsen förebyggande pedagogiskt stöd, för personer som är över 16 år och på grund av stor och varaktig psykisk funktionsnedsättning har behov av personligt stöd av ett begränsat antal personer som har ingående kunskaper om honom eller henne och funktionsnedsättningen, i grunden är ett bra förslag. Vi håller med om att en annan typ av stöd än personlig assistans är mer lämpligt sett till målgruppen. Ekerö kommun vill dock belysa att benämningen *förebyggande pedagogiskt stöd* kan medföra en förväntansbild på kommunerna att ta ett större ansvar för förebyggande insatser än enligt dagens lagkrav, vilket kan tänkas medföra fler ansökningar och därmed ökade kostnader för kommunerna. I och med att en stor del av de som idag är beviljade personlig assistans genom det femte grundläggande behovet istället beräknas ansöka om och beviljas den nya insatsen förebyggande pedagogiskt stöd kommer även kommunernas kostnader i denna del att öka.

10.4.15 Insatsen personligt stöd till barn föreslås införas som ny insats i LSS

Ekerö kommun ställer sig positiv till att insatsen *personligt stöd till barn* införs som ny insats i LSS. I utredningen anges dock att 3000 - 4000 barn beräknas ansöka om och beviljas den nya insatsen. Därtill kommer de flesta av dessa barn att få insatsen istället för personlig assistans. Detta innebär att kommunerna får ta över en stor del av de personer som idag är beviljade assistansersättning, vilket kommer medföra ökade kostnader för kommunerna.

Kapitel 11 - Ansvarsfördelningen mellan stat och kommun

11.4.1 Staten ska ha hela ansvaret för insatsen personlig assistans

Ekerö kommun ställer sig positiv till att staten föreslås ta över hela ansvaret för insatsen personlig assistans. I och med att staten föreslås ta över ansvaret för hela insatsen bedömer vi att dubbel handläggning kan undvikas. Då personlig assistans är en komplex insats med relativt få ansökningar hos kommunerna anser vi även att staten är bättre rustade att hantera dessa frågor. Därtill är vår bedömning att ett statligt ansvar ökar förutsättningarna för lika bedömningar i ärenden om personlig assistans då en myndighet får helhetsansvaret för insatsen.

Ekerö kommun vill emellertid lyfta fram att ett statligt ansvar för den personliga assistansen inte kommer att avlasta kommunerna i betydande utsträckning då kommunerna idag inte får in så många ansökningar om personlig assistans.

Kapitel 12 – Privata aktörer och ekonomisk ersättning för personlig assistans

12.7.4 Schablonbeloppet inom assistansersättningen bör differentieras med hänsyn till dels om assistansen utförs under obekvämt arbetstid, dels om assistenten lever i hushållsgemenskap med den som får assistansen.

Ekerö kommun håller med om utredningens förslag gällande att schablonbeloppet inom assistansersättningen bör vara högre när assistans utförs på obekvämt arbetstid än när assistansen utförs på övrig tid. Därtill ställer sig Ekerö kommun bakom förslaget om att schablonbeloppet för assistans som utförs av en assistent som inte lever i hushållsgemenskap med den som får stödet bör vara högre än schablonbeloppet som avser assistens som utförs av en annan assistent.

12.7.6 Schablonersättningen ska kompensera för sjuklönekostnader

Ekerö kommun ställer sig bakom utredningens förslag om att schablonersättningen föreslås kompensera för sjuklönekostnader.

Kapitel 14 – Ny lag om stöd och service***14.5 Försäkringskassan ska minst vart tredje år följa upp den försäkrades behov av ersättningen***

Ekerö kommun instämmer i förslaget att Försäkringskassan minst var tredje år ska följa upp den försäkrades behov av assistansersättning.

Kapitel 16 – Utjämning och fördelning av kostnader***16.3 Kommunerna ska fullt ut finansiera statens kostnader för assistansersättning för dem som beviljas upp till 20 assistanstimmar per vecka i genomsnitt.***

Ekerö kommun motsätter sig förslaget om att kommunerna fortsatt ska stå för kostnaden av assistansersättningen upp till 20 timmar per vecka. Eftersom kommunerna enligt förslaget i utredningen inte längre ska fatta egna beslut om rätt till och omfattningen av personlig assistans menar vi att det inte är rimligt att kommunerna ska stå för en del av kostnaden för densamma. Vi anser att det är myndigheten som beslutar om en insats som också bör bära kostnadsansvaret för insatsen.

I utredningen argumenteras för att en lägre eller slopad medfinansiering av assistansersättningen skulle minska den ekonomiska drivkraften för kommuner att erbjuda övriga insatser av god kvalitet. Ekerö kommun vänder sig mot denna typ av generaliserande bild av att det skulle finnas ett samband mellan kommunernas kostnadsansvar för assistansersättning och kommunernas inställning till hur andra insatser som kommuner ansvarar utformas.

Därtill är vår bedömning att kommunernas kostnader i stort kommer att öka om förslagen i utredningen genomförs. För att inte staten i allt för stor utsträckning ska övervältra kostnader till kommunerna anser vi att staten härav bör stå för hela kostnaden av assistansersättningen.

Kapitel 17 – Konsekvenser av förslagen***17.5 Sammanfattning av konsekvenser med anledning av utredningens förslag samt finansiering av kostnadsökningar***

Enligt utredningen innebär förslagen i utredningen att statens kostnader för assistansersättningen beräknas minska med 594 miljoner kronor medan kommunernas kostnader inom området ökar med 361 miljoner kronor, efter att kostnadsökningar och kostnadsminskningar som tar ut varandra eliminerats. Vidare anges i utredningen att kommunsektorn enligt den kommunala finansieringsprincipen ska kompenseras för denna kostnadsökning på samma sätt.

Ekerö kommun anser emellertid att kostnadsberäkningen för kommunerna är i underkant. Till exempel anges i utredningen att kommunernas långsiktiga administrationskostnader i princip beräknas bli oförändrade. Till skillnad från utredningen anser Ekerö kommun att de förändringar som föreslås bland annat kommer att innebära ökade administrativa kostnader även på lång sikt, då användandet av likartade insatser och en mer flexibel lagstiftning kommer innebära en ökad belastning även på de administrativa delarna. Härtill anser vi att det är av stor vikt att beräkningen av kommunernas kostnader blir så korrekt som möjligt, så att förslagen i utredningen ska kunna genomföras utan att ekonomiska aspekter blir hindrande.

Ekerö kommun vill även belysa att förslagen innebär att kommunerna kommer behöva anpassa verksamheten i stor utsträckning, gällande såväl verksamhet som drivs i egen regi, upphandlad verksamhet samt verksamhet enligt valfrihetsystemet när de föreslagna förändringarna ska genomföras. Dessa anpassningar kommer att kräva en lång framförhållning.

Avslutningsvis efterfrågar Ekerö kommun framåt en tydligare koppling till hur intentionerna i förslaget till ny socialtjänstlag bedöms påverka förslagen i utredningen.

För Ekerö kommun

Kjell Öhrström (M)

Socialnämndens ordförande